

allea | All European
Academies

integrity | in't

1 the quality of being ho
integrity.

Європейський кодекс дослідницької добросовісності.

Видання 2023 року, переглянуте та доповнене

integer

integun

Опубліковано в м. Берлін | Європейська федерація академій наук (All European Academies, ALLEA), червень 2023 р.

Переклад українською мовою, 2024 рік

Цитування

Під час використання тексту, будь ласка, застосовуйте таку інформацію при цитуванні: ALLEA (2023) Європейський кодекс дослідницької доброчесності. Видання 2023 року, переглянуте та доповнене (березень 2024 року). м. Берлін. DOI 10.26356/ECOC-Ukrainian

Дозвіл на використання

Матеріал доступний на умовах авторської ліцензії Creative Commons Attribution, яка дозволяє необмежене використання за умови посилання на автора та оригінальне джерело (CC BY 4.0). Детальні ліцензійні умови доступні за покликанням: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.

Обкладинка: iStock

Верстка: ALLEA Communications

Контактна інформація

Національний фонд досліджень України (НФДУ)

Тел. (+38) 044 298 16 29

Веб-сайт: <https://nrfu.org.ua/>

Електронна пошта: nrfu@nrfu.org.ua

X (Твіттер): <https://twitter.com/NRFUkraine>

ALLEA | Європейська федерація академій наук

Тел. +49 (0)30 20 60 66 500

Електронна пошта: secretariat@allea.org

Twitter: @ALLEA_academies

Вебсайт: www.allea.org

Застереження

Просимо звернути особливу увагу на наступне. Попри те, що під час здійснення перекладу Європейського кодексу дослідницької доброчесності у редакції 2023 року було докладено значних зусиль для забезпечення його максимальної точності, україномовна версія тексту може дещо відрізнятись за змістом від тексту оригіналу. Для ознайомлення з точними формулюваннями, будь ласка, зверніться до оригінальної англійської версії Європейського кодексу дослідницької доброчесності (у редакції 2023 року): DOI 10.26356/ECOC.

Подяка

Європейська федерація академій наук висловлює щирю вдячність Ользі Полоцькій та відділу «Офіс Горизонт Європа в Україні» Національного фонду досліджень України за підготовку перекладу тексту Європейського кодексу дослідницької доброчесності українською мовою.

Зміст

Преамбула	3
1. Принципи	5
2. Належні дослідницькі практики	6
3. Порушення стандартів дослідницької доброчесності	10
Додаток 1: Ключові інформаційні ресурси	13
Додаток 2: Процедура перегляду	16
Додаток 3: Перелік зацікавлених сторін	17
Додаток 4: Постійна робоча група ALLEA з питань науки та етики	18

Преамбула

Дослідження полягають у пошуку знань, отриманих за допомогою системного вивчення, мислення, спостереження та проведення різноманітних дослідів. Попри те, що дослідницькі практики можуть використовувати різні підходи, їх об'єднує прагнення розширити розуміння самих себе і світу, в якому ми всі живемо. Тому Європейський кодекс дослідницької доброчесності застосовний до досліджень у всіх наукових та академічних галузях.

Дослідження є тією спільною справою, яку здійснюють безліч різних суб'єктів в академічному, промисловому та інших середовищах. Дослідження передбачають налагодження партнерської взаємодії, безпосередньої чи опосередкованої, яка часто виходить за межі соціальних, політичних і культурних кордонів. Крім того, дослідження уґрунтовано на свободі вільно визначати дослідницькі питання і розробляти теорії, збирати емпіричні дані та неупереджено застосовувати ті чи інші методологічні підходи. Саме тому дослідницька діяльність є результатом роботи спільноти дослідників і має розвиватися незалежно від тиску з боку замовників послуг, а також незалежно від будь-яких ідеологічних, економічних чи політичних інтересів.

Дослідницька доброчесність має вирішальне значення для збереження довіри до наукової системи та її результатів. Цей концепт полягає в тому, що дослідницька спільнота несе основну відповідальність за формулювання принципів досліджень, визначення критеріїв належної дослідницької поведінки, максимізацію якості, обґрунтованості та надійності досліджень та їх результатів, а також за належну протидію загрозам або порушенням належних дослідницьких практик. Під результатами досліджень у цьому контексті слід розуміти в тому числі, але не виключно публікації, дані, метадані, протоколи, програмні коди, програмне забезпечення, зображення, експонати, артефакти та інші дослідницькі матеріали і методи. Основною метою Європейського кодексу дослідницької доброчесності є сприяння в усвідомленні цієї відповідальності та надання дослідницькій спільноті відповідних механізмів саморегуляції.

Поняттям дослідницької спільноти охоплено широке коло зацікавлених сторін, включно з окремими дослідниками, дослідницькими групами, а також співробітниками, які виконують функції з підтримки проведення наукових досліджень. Крім того, до змісту цього поняття включають установи й організації, які забезпечують проведення досліджень, такі як організації-виконавці досліджень, організації/установи, які фінансують дослідження, академії, наукові товариства, редактори та видавці, а також інші відповідні органи. Європейський кодекс дослідницької доброчесності визначає професійні, юридичні, суспільні, етичні та моральні обов'язки різних суб'єктів (у т.ч.

тих, хто визначає та впроваджує пріоритети та критерії для фінансування, оцінки та публікації досліджень) у різних ситуаціях. Документ покликаний визначити роль інституцій та організацій у сприянні поширенню належних дослідницьких практик за допомогою відповідних політик, процесів, ресурсів та інфраструктури.

Тлумачення цінностей і принципів, які регулюють проведення досліджень, може залежати від соціального, політичного чи технологічного розвитку, а також від змін у дослідницькому середовищі. Із часу опублікування Європейського кодексу дослідницької доброчесності у 2017 році такі зміни включають розвиток і застосування технологій у дослідженнях новими способами, а також використання і вплив соціальних мереж для обміну та поширення результатів досліджень. Редакція 2023 року також ураховує зміни в практиках управління персональними даними, Загальний регламент про захист даних (GDPR), а також останні тенденції у сфері відкритої науки та оцінювання досліджень. Редакція Кодексу 2023 року також відображає переосмислення важливості дослідницької культури для забезпечення доброчесності досліджень і впровадження належних дослідницьких практик.

Чинна редакція Європейського кодексу дослідницької доброчесності покликана сприяти формуванню та утвердженню етичного мислення дослідницького співтовариства. Розроблені в цьому документі принципи є актуальними для всієї наукової системи та всіх дисциплін і можуть застосовуватися до досліджень, що фінансуються як державним, так і приватним сектором. Європейський кодекс дослідницької доброчесності може слугувати підґрунтям для розробки/удосконалення місцевої, національної та галузевої політики і рекомендацій, а також застосовуватися до вже існуючих і нових дослідницьких практик, зокрема тих, що пов'язані з громадянською наукою або дослідженнями за участю громадськості. Кожна з зацікавлених сторін дослідницької спільноти має взяти на себе реальну відповідальність за дотримання і просування відповідних стандартів і принципів, що покладені в основу таких практик.

Цей документ є оновленою версією Європейського кодексу дослідницької доброчесності 2017 року, яку розробила Європейська федерація академій наук (ALLEA). Кодекс підлягає періодичному оновленню задля врахування постійно зростаючих викликів і нових сфер, забезпечуючи тим самим його придатність і надалі спрямовувати дослідницьку спільноту до належної дослідницької практики.

1. Принципи

Належні дослідницькі практики ґрунтуються на фундаментальних принципах дослідницької доброчесності. Вони спрямовують окремих осіб, установи та організації під час виконання їхньої роботи, а також у їхній залученості до подолання практичних, етичних та інтелектуальних викликів, що притаманні будь-якій дослідницькій діяльності.

Ці принципи включають:

- **надійність** у забезпеченні якості дослідження, що відображається в дизайні, методології, аналізі та використанні матеріалів;
- **чесність** у розробці, проведенні, рецензуванні, звітності та поширенні досліджень у прозорий, відкритий, зрозумілий та неупереджений спосіб;
- **повагу** к до колег, учасників дослідження, предметів дослідження, суспільства, екосистем, культурної спадщини та навколишнього середовища;
- **відповідальність** за дослідження від ідеї до публікації, за його управління та організацію, за навчання, нагляд та наставництво, а також за його ширший суспільний вплив.

2. Належні дослідницькі практики

У цьому розділі належні дослідницькі практики описані в контексті:

- дослідницького середовища;
- навчання, керівництва та наставництва;
- дослідницьких процедур;
- механізмів гарантування дотримання належних практик;
- практик використання та управління даними;
- спільної роботи;
- опублікування, розповсюдження та авторства;
- рецензування та оцінювання.

2.1 Дослідницьке середовище

- Дослідницькі установи та організації сприяють підвищенню обізнаності та встановленню матеріальних заохочень задля забезпечення культури дослідницької доброчесності.
- Дослідницькі установи та організації створюють середовище взаємної поваги та пропагують такі цінності, як справедливість, різноманітність та інклюзивність.
- Дослідницькі установи та організації створюють середовище, вільне від неправомірного тиску на дослідників, що дозволяє їм працювати незалежно та відповідно до принципів належної дослідницької практики.
- Дослідницькі установи та організації демонструють лідерство у впровадженні зрозумілих та ефективних політик і процедур належної дослідницької практики, а також прозорому та належному реагуванню на ймовірні зловживання і порушення дослідницької доброчесності.
- Дослідницькі установи та організації активно захищають дослідників, які зазнають тиску, а також захищають добросовісних викривачів, і при цьому враховують, що особливо вразливими можуть бути молоді дослідники та дослідники, які працюють за короткостроковими трудовими договорами.
- Дослідницькі установи та організації підтримують відповідну інфраструктуру для створення, управління та захисту даних і дослідницьких матеріалів у всіх їх формах, необхідних для відтворюваності, відстежуваності та звітності.

2.2 Навчання, керівництво та наставництво

- Дослідницькі установи та організації гарантують, що дослідники отримуватимуть

належну підготовку з організації планування дослідження, його методології, аналізу матеріалів, поширення та розповсюдження відповідних результатів.

- Дослідницькі установи і організації розробляють відповідну та адекватну підготовку з питань етики та дослідницької доброчесності, щоб забезпечити ознайомлення всіх зацікавлених осіб з наявними нормами, а також формування у кожного з них відповідних навичок, достатніх для застосування таких норм у своїх дослідженнях.
- Старші наукові дослідники, лідери наукової думки і наукові керівники здійснюють наставництво над членами своєї команди, демонструють власний приклад і пропонують конкретні рекомендації та навчальні заходи для належного розвитку та структурування дослідницької діяльності.
- Дослідники впродовж усієї кар'єри, від початкового до провідного рівня, регулярно проходять навчання з етики та дослідницької доброчесності.

2.3 Дослідницькі процедури

- Під час розробки дослідницьких ідей дослідники враховують сучасний стан досліджень у відповідних галузях.
- Дослідники розробляють, проводять, аналізують і документують дослідження максимально ретельним, прозорим та виваженим способом.
- Протоколи досліджень ураховують відповідні відмінності між учасниками досліджень, такі як вік, стать, культура, релігія, світогляд, етнічна приналежність, географічне розташування та соціальний стан, і є чутливими до них.
- Дослідники ефективно і сумлінно використовують ресурси для проведення досліджень.
- Дослідники поширюють свої результати відкрито, чесно, доступно і в максимально чіткий спосіб, а також забезпечують конфіденційність даних і висновків, якщо цього вимагає законодавство.
- Дослідники звітують про свої результати та методи, включаючи використання зовнішніх послуг або ШІ та автоматизованих інструментів у спосіб, сумісний з ustalеними дисциплінарними стандартами і який полегшує перевірку або відтворення наукових результатів, якщо це можливо.

2.4 Механізми гарантування дотримання належних практик

- Дослідники, дослідницькі установи та організації дотримуються відповідних принципів, інструкцій і правил.
- Дослідники поведуться з учасниками та об'єктами дослідження (будь то люди, тварини, культурні, біологічні, екологічні чи фізичні об'єкти) та пов'язаними з ними даними з повагою та дбайливістю, а також відповідно до встановлених законодавством норм та етичних принципів.
- Дослідники належним чином дбають про здоров'я, безпеку та добробут суспільства, співробітників та інших осіб, пов'язаних з їхніми дослідженнями.

- Дослідники визнають і прораховують потенційну шкоду та ризики, пов'язані з дослідженнями та їх відповідним практичним застосуванням, а також мінімізують можливі негативні наслідки.
- Дослідники, відповідальні за керівництво проектами, що охоплюють різні професійні сфери, наприклад, громадську науку або дослідження за участі громадськості, беруть на себе відповідальність за забезпечення стандартів дослідницької доброчесності, а також за нагляд, навчання та відповідні гарантії.

2.5 Практики використання та управління даними

- Дослідники, дослідницькі установи та організації забезпечують належне управління, контроль за використанням та зберігання всіх даних, метаданих, протоколів, програмних кодів, програмного забезпечення та інших дослідницьких матеріалів протягом розумного та чітко встановленого періоду.
- Дослідники, дослідницькі установи та організації гарантують, що доступ до даних є максимально відкритим, а за потреби – настільки закритим, наскільки це доцільно, відповідно до принципів управління даними FAIR (Findable, Accessible, Interoperable and Reusable – доступ до даних, які можна знайти, отримати, використати і відтворити).
- Дослідники, дослідницькі установи та організації демонструють повну відкритість щодо того, як отримати доступ та дозвіл на використання даних, метаданих, протоколів, програмного коду, програмного забезпечення та інших дослідницьких матеріалів.
- Дослідники інформують учасників дослідження щодо того, як їхні дані можуть бути використані, застосовані, отримані, збережені та знищені відповідно до Загального регламенту про захист даних (GDPR).
- Дослідники, дослідницькі установи та організації визнають дані, метадані, протоколи, програмні коди, програмне забезпечення та інші дослідницькі матеріали як законні та прийнятні для цитування результати досліджень.
- Дослідники, дослідницькі установи та організації гарантують, що будь-які контракти або угоди, пов'язані з результатами досліджень, передбачають однакові та справедливі умови та процедури їхнього використання, володіння та захисту відповідно до прав інтелектуальної власності.

2.6 Спільна робота

- Усі учасники науково-дослідницької співпраці відповідають за цілісність дослідження та його результати.
- Усі учасники науково-дослідницької співпраці офіційно узгоджують на початковому етапі, а потім контролюють і, за потреби, коригують цілі дослідження і процес комунікації своїх досліджень у максимально прозорий і доступний спосіб.
- Усі учасники науково-дослідницької співпраці офіційно погоджують на початковому етапі, а також контролюють і, за потреби, адаптують очікувані результати і стандарти

щодо дослідницької доброчесності, нормативно-правових актів, які будуть застосовані, порядку захисту інтелектуальної власності учасників, а також процедур вирішення конфліктів і можливих випадків неправомірної поведінки.

- Усі учасники науково-дослідницької співпраці одержують консультації та надають офіційну згоду на подання матеріалів для публікації результатів досліджень та інших форм розповсюдження чи впровадження результатів.

2.7 Опублікування, розповсюдження та авторство

- Автори офіційно узгоджують порядок зазначення авторів, визнаючи, що авторство ґрунтується на: (1) значному внеску у розробку дослідження, зборі відповідних даних, їхньому аналізі та/або інтерпретації; (2) підготовці та/або критичному рецензуванні публікації; (3) затвердженні остаточної редакції публікації; і (4) згоді бути відповідальним за зміст публікації, якщо інше не зазначено у роботі.

- Якщо можливо, автори включають «Відомості про авторський внесок» до остаточної редакції публікації із зазначенням обов'язків та внеском кожного автора.

- Автори визнають внески і вагому допомозі осіб, які не належать до авторського колективу, зокрема партнерів, асистентів і спонсорів, які сприяли проведенню дослідження.

- Автори декларують будь-які фінансові та нефінансові конфлікти інтересів, а також джерела підтримки дослідження або публікації.

- У разі потреби автори та видавці невідкладно публікують необхідні виправлення або відкликають опубліковані матеріали. Процедури відкликання є чіткими, із зазначенням причин такого відкликання, а авторам надається можливість опублікувати свої виправлення після виходу публікації.

- Автори, дослідницькі установи, видавництва, організації, що фінансують дослідження, та наукова спільнота визнають, що наявність негативних результатів дослідження може бути настільки ж важливою для публікації та широкого її оприлюднення, як і наявність позитивних результатів.

- Автори дотримуються принципів точності та чесності у спілкуванні з колегами, представниками влади та суспільством у цілому.

- Автори демонструють прозорість у комунікації, інформуванні та залученні громадськості стосовно власних поглядів та цінностей, що впливають на їхні дослідження, а також щодо обґрунтованості отриманих результатів, зокрема щодо наявних невизначеностей та прогалів у знаннях.

- Автори дотримуються тих самих критеріїв, що їх викладено вище, незалежно від того, чи публікуються вони в передплатних періодичних виданнях, виданнях з відкритим доступом або в інших виданнях, у тому числі на серверах препринтів.

2.8 Рецензування та оцінювання

- Дослідники сумлінно ставляться до своїх зобов'язань і відповідальності перед науковою спільнотою, виконуючи функції відбору, рецензування та оцінювання. Така робота отримує належне визнання і винагороду з боку дослідників, дослідницьких установ та організацій.
- Дослідники, дослідницькі установи та організації розглядають і оцінюють матеріали для опублікування, а також вирішують питання, пов'язані з фінансуванням, прийняттям матеріалів до опублікування, надання будь-яких стимулів або матеріальних заохочень у прозорий і обґрунтований спосіб. Такі ж процедури є застосовуваними і до вирішення питань щодо особливостей застосування технологій штучного інтелекту та автоматизованих інструментів.
- Рецензенти та видавці повідомляють про наявність будь-якого реального або потенційного конфлікту інтересів і, за потреби, відмовляються від участі в обговоренні та ухваленні рішень щодо розгляду і оцінювання матеріалів для опублікування, а також питань, пов'язаних з фінансуванням, кадровими призначеннями, розповсюдженням матеріалів, наданням будь-яких стимулів або заохочень.
- Рецензенти дотримуються принципу конфіденційності, за винятком випадків, передбачених попереднім дозволом на розголошення.
- Рецензенти та видавці дотримуються прав авторів і аплікантів та звертаються за отриманням дозволу на використання представлених ідей, даних або результатів інтерпретацій.
- Дослідники, дослідницькі установи та організації впроваджують практики оцінювання, що їх уґрунтовано на засадах якості, поглиблення знань та результативності, які охоплюють не лише кількісні показники, але й ураховують у разі доцільності принципи багатоманітності, інклюзивності, публічності та колективної роботи.

3. Порушення дослідницької доброчесності дослідників

Критично важливо, щоб дослідники оволоділи знаннями, методологіями та етичними практиками, характерними для своєї сфери досліджень.

Недотримання належних дослідницьких практик призводить до порушення професійних обов'язків. Порушення дослідницьких процедур завдає шкоди дослідницьким процесам, знижує рівень взаємодії між дослідниками, зменшує довіру до результатів досліджень, призводить до нераціонального використання ресурсів і може завдати небажаної шкоди учасникам і об'єктам досліджень, користувачам, суспільству або навколишньому середовищу.

3.1 Порушення академічної доброчесності та інші неналежні практики

Під порушення академічної доброчесності традиційно підпадають фабрикація, фальсифікація чи плагіат (так звана категоризація ФФП) під час підготовки, реалізації чи рецензування досліджень, або звітування за результатами досліджень:

- **Фабрикація** - це вигадання даних чи результатів та здійснення їхньої фіксації у письмовому вигляді, ніби то вони відповідають дійсності.
- **Фальсифікація** - це маніпулювання дослідницькими матеріалами, результатами роботи з устаткуванням, зображеннями або процесами, а також безпідставна заміна, упущення або приховування даних чи результатів.
- **Плагіат** - це використання чужих робіт або ідей без належного посилання на авторство (першоджерело).

Існують також й інші форми порушення належної дослідницької практики, які спотворюють результати досліджень чи наносять шкоду цілісності дослідницьких процесів або самим дослідникам. Крім порушень правил дослідницької доброчесності, що зазначені в цьому Кодексі, приклади неприйнятних практик можуть включати, але не обмежуються, наступними діями:

- надання можливості організаціям, які фінансують дослідження, спонсорам або іншим особам впливати на незалежність та неупередженість дослідницького процесу або на об'єктивність висвітлення його результатів;
- зловживання більш високим службовим становищем для спонукання до порушень дослідницької доброчесності або для власного кар'єрного росту;

- затримка або створення необґрунтованих перешкод для роботи інших дослідників;
- маніпулювання статистичними даними, наприклад, використання недоречних статистичних показників;
- приховування використання ШІ або автоматизованих інструментів при створенні контенту чи підготовці проєктів публікацій;
- необґрунтоване відтермінування публікації дослідницьких даних чи результатів;
- дроблення результатів досліджень для збільшення кількості наукових публікацій (т. зв. «салям-публікацій»);
- вибіркоче або неточне цитування;
- маніпулювання авторством чи применшення ролі інших дослідників у публікаціях;
- повторна публікація змістовних частин власних попередніх публікацій, у тому числі перекладів, без належного посилання на оригінал (т. зв. «самоплагіат»);
- створення, підтримка або свідоме використання журналів, видавництв, участь у заходах чи використанні послуг, які підривають якість досліджень («хижацькі журнали, конференції та «фабрики наукових публікацій»);
- участь у змовницьких «картелях рецензентів та авторів» задля рецензування статей один одного;
- спотворення дослідницьких досягнень, даних, рівня участі чи особистих результатів;
- зловмисне звинувачення дослідника в неправомірній поведінці або інших порушеннях;
- ігнорування ймовірних фактів порушення дослідницької доброчесності іншими особами або приховування неналежної реакції на неправомірну поведінку чи інші порушення з боку установ.

У разі виявлення найбільш серйозних форм неприйнятних практик мають застосовуватись відповідні санкції. Водночас принаймні необхідно докладати всіх зусиль, спрямованих на їх попередження, запобігання та припинення шляхом проведення навчальних заходів, керівництва та наставництва, а також шляхом створення позитивного та сприятливого дослідницького середовища.

3.2 Процедура розгляду порушень та повідомлень про неправомірну поведінку

Розгляд порушень належної дослідницької практики та звинувачень у недоброчесній поведінці можуть по-різному регламентуватися національними та інституційними правилами. Водночас суспільство та дослідницька спільнота мають бути зацікавлені в справедливому, послідовному та прозорому вирішенні питань, пов'язаних із такими порушеннями. Будь-яка процедура розгляду повинна відповідати таким принципам:

- будь-яка особа, звинувачена в неправомірній поведінці під час проведення досліджень, вважається невинуватою доти, доки не буде доведено протилежне;
- проведення розслідувань є неупередженим, всебічним та своєчасним, а також таким, що ґрунтується на принципах точності, об'єктивності та ретельності;
- сторони, що беруть участь у проведенні розслідування, повідомляють про будь-який конфлікт інтересів, що може виникнути під час проведення такого розслідування;
- задля доведення розслідувань до логічного завершення вживаються усі можливі заходи;
- проведення розслідувань здійснюється із дотриманням усіх вимог конфіденційності задля забезпечення захисту осіб, які беруть участь у такому розслідуванні;
- установи захищають права добросовісних викривачів під час проведення розслідувань і гарантують, що їхні кар'єрні перспективи не перебуватимуть під загрозою;
- загальні процедури розгляду порушень належної дослідницької практики є публічно доступними для забезпечення їхньої прозорості та однакового застосування;
- особам, що їх звинувачено в дослідницькій недоброчесності, надається вичерпна інформація про звинувачення і забезпечується можливість справедливого розгляду і надання відповідних доказів;
- під час проведення розслідувань випадків недоброчесної дослідницької поведінки враховується роль як окремих осіб, так і установ, що сприяють порушенням належних дослідницьких практик;
- до осіб, звинувачення в неправомірних діях, які було підтверджено, вживаються заходи, пропорційні ступеню тяжкості порушення;
- у випадку, коли звинувачення в неправомірних діях з дослідників знято, мають бути застосовані відповідні поновлювальні процедури.

Додаток 1: Перелік основних формаційних ресурсів

All European Academies (ALLEA) (2013). “Ethics Education in Science: Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics.” www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf [Accessed 26/04/2023]

All European Academies (ALLEA) (2018). “Ethical Aspects of Open Access: A Windy Road.” <https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/12/Ethical-Aspects-of-Open-Access-Report.pdf> [Accessed 26/04/2023]

AllTrials (2013). <http://www.alltrials.net/> [Accessed 26/04/2023]

American Association for the Advancement of Science (AAAS) (2017). “Ethics & Principles for Science & Society Policy-Making: The Brussels Declaration.” <http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf> [Accessed 26/04/2023]

American Society for Cell Biology (ASCB) Annual Meeting (2013). “San Francisco Declaration on Research Assessment.” <https://sfdora.org/read/> [Accessed 26/04/2023]

Committee on Publication Ethics (COPE). Guidelines. <http://publicationethics.org/resources/guidelines> [Accessed 26/04/2023]

Directory of Open Access Journals (DOAJ). <https://doaj.org/> [Accessed 26/04/2023]

Embassy of Good Science. https://embassy.science/wiki/Main_Page [Accessed 26/04/2023]

EQUATOR Network. Reporting guidelines to enhance the quality and transparency of health research. <https://www.equator-network.org/> [Accessed 26/04/2023]

EURODAT Collaborative Data Infrastructure. <https://eudat.eu/data-management> [Accessed 26/04/2023]

European Citizen Science Association (ECSA). Guidelines and Policies. <https://www.ecsa.ngo/documents/> [Accessed 26/04/2023]

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation (2020). “Six Recommendations for Implementation of FAIR Practice.” <https://data.europa.eu/doi/10.2777/986252> [Accessed 26/04/2023]

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation (2020). “Access to and Preservation of Scientific Information in Europe.” <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6e5718ef-f179-11ea-991b-01aa75ed71a1> [Accessed 26/04/2023]

European University Association, Science Europe, European Commission – Directorate-General for Research and Innovation (2022). “Agreement on Reforming Research Assessment.” <https://coara.eu/agreement/the-agreement-full-text/> [Accessed 26/04/2023]

FORCE11, Data Citation Synthesis Group, Martone M. (ed.) (2014). “Joint Declaration of Data Citation Principles.” <https://doi.org/10.25490/a97f-egyk> [Accessed 26/04/2023]

Hicks D., Wouters, P., Waltman L., et al. (2015). “Bibliometrics: The Leiden Manifesto for Research Metrics.” *Nature* 520, 429-431. <https://doi.org/10.1038/520429a> [Accessed 26/04/2023]

InterAcademy Partnership (IAP) (2016). “Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise.” <http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [Accessed 26/04/2023]

InterAcademy Partnership (IAP) (2022). “Combating Predatory Academic Journals and Conferences.” <https://www.interacademies.org/publication/predatory-practices-report-English> [Accessed 26/04/2023]

International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). “Defining the Role of Authors and Contributors.” <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> [Accessed 26/04/2023]

Ministerial Conference on the European Research Area (2020). “Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research.” https://www.bmbf.de/bmbf/shareddocs/downloads/files/drpf-efr-bonner_erklaerung_en_with-signatures_maerz_2021.pdf [Accessed 26/04/2023]

Moher D., Bouter, L., Kleinert, S., Glasziou, P., Sham, M.H., Barbour, V., et al. (2020). “The Hong Kong Principles for Assessing Researchers: Fostering Research Integrity.” *PLoS Biology* e3000737. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.3000737> [Accessed 26/04/2023]

National Information Standards Organization (2022). CReDiT (Contributor Roles Taxonomy). <https://credit.niso.org/> [Accessed 26/04/2023]

Open Access Scholarly Publishing Association (OASPA) (2022). “Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing.” <https://www.oaspa.org/resources/principles-of-transparency-and-best-practice-in-scholarly-publishing/> [URL updated 09/04/2024]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Global Science Forum (2007). “Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct.” <https://web.archive.oecd.org/2012-06-15/129568-40188303.pdf> [URL updated 09/04/2024]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Global Science Forum (2022). “Integrity and Security in the Global Research Ecosystem.” <https://read.oecd.org/10.1787/1c416f43-en> [Accessed 26/04/2023].

Research Data Alliance RDA (2016). “RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations.” <http://doi.org/10.15497/RDA00004> [Accessed 26/04/2023]

Research Data Alliance RDA (2016). “Data Description Registry Interoperability WG: Interlinking Method and Specification of Cross-Platform Discovery.” <http://doi.org/10.15497/RDA00003> [Accessed 26/04/2023]

Standard Operating Procedures for Research Integrity (SOPs4RI). <https://sops4ri.eu/> [Accessed 26/04/2023]

Trusted Secure Data Sharing Space (TRUST) project consortium (2018). “Global Code of Conduct for Research in Resource-Poor Settings.” <https://www.globalcodeofconduct.org/> [Accessed 26/04/2023]

UK Academy of Medical Sciences (2016). “Perspectives on ‘Conflicts of Interest.’” <https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [Accessed 26/04/2023]

UNESCO (2021). “Recommendation on Open Science.” <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949.locale=en> [Accessed 26/04/2023]

Vrije Universiteit Amsterdam Research Portal, Krishma Labib (2023). “Developing Guidelines for Research Institutions - Journey towards Research Integrity.” <https://research.vu.nl/en/publications/developing-guidelines-for-research-institutions-journey-towards-r> [Accessed 26/04/2023]

Wilkinson, M.D., Dumontier, M., Aalbersberg, I.J.J. et al. (2016). „The FAIR Guiding Principles for Scientific Data Management and Stewardship.” Scientific Data 3:160018. <http://doi.org/10.1038/sdata.2016.18> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2010). “Singapore Statement on Research Integrity.” <https://wcrif.org/guidance/singapore-statement> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2013). “Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.” <https://wcrif.org/guidance/montreal-statement> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2023). “Cape Town Statement on Fostering Research Integrity through Fairness and Equity.” <https://www.wcrif.org/guidance/cape-town-statement> [Accessed 26/04/2023]

Додаток 2: Процедура перегляду документу

Оригінальну версію Європейського кодексу дослідницької доброчесності розроблено Європейською федерацією академій наук (ALLEA) та Європейською фундацією науки (ESF) у 2011 році. Від початку Європейський кодекс дослідницької доброчесності розглядався як документ, який за потреби буде оновлюватися та доповнюватися з урахуванням еволюції умов та сфер його застосування для того, щоб Кодекс залишався рамковим документом про належні практики для дослідницької спільноти.

Оновлена версія Європейського кодексу дослідницької доброчесності підготовлена Європейською федерацією академій наук (ALLEA) у 2017 році. Ця редакція була зумовлена, зокрема, змінами в європейській системі фінансування та регулювання наукових досліджень, інституційних обов'язків, комунікації та поширення інформації, використання соціальних мереж, процедур рецензування, відкритого доступу до публікацій, використання репозитаріїв та залучення громадян до участі в дослідженні. Процес перегляду супроводжувався проведенням консультацій з головними зацікавленими сторонами в європейській дослідницькій сфері як з державного, так і з приватного секторів для забезпечення спільної причетності до процесу.

Цей документ є переглянутою версією Європейського кодексу дослідницької доброчесності від 2017 року. Видання містить зміни, спрямовані на забезпечення відповідності Європейського кодексу дослідницької доброчесності заявленим цілям і його актуальності для всіх наукових галузей і новітніх напрямів досліджень або дослідницьких практик. Запропонована редакція документа відображає останні зміни в практиці управління даними, вимоги Загального регламенту про захист даних (GDPR), а також останні тенденції у сфері відкритої науки та оцінювання наукових досліджень. Зміни відображають переосмислення ролі дослідницької культури у забезпеченні доброчесності досліджень та впровадженні належних дослідницьких практик. Крім того, такі зміни також віддзеркалюють зростання обізнаності дослідницької спільноти щодо механізмів дискримінації та ізолювання, а також посилення ролі всіх учасників дослідницької діяльності у сприянні утвердженню принципів рівності, розмаїття та інклюзивності.

Додаток 3: Перелік зацікавлених сторін

Європейська федерація академій наук (ALLEA) висловлює подяку всім зацікавленим організаціям та проектам, які надали ґрунтовні та змістовні письмові відгуки під час консультативного процесу:

- Association of Learned and Professional Society Publishers (ALPSP)
- Committee on Publication Ethics (COPE)
- Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research (CESAER)
- EU-LIFE
- European Association of Research and Technology Organisations (EARTO)
- European Association of Research Managers and Administrators (EARMA)
- European Chemical Society (EuChemS)
- European Commission
- European Group on Ethics in Science and New Technologies (EGE)
- European Industrial Research Management Association (EIRMA)
- European Molecular Biology Organization (EMBO)
- European Network of Research Ethics Committees (EUREC)
- European Network of Research Integrity Offices (ENRIO)
- European Physical Society (EPS)
- European University Association (EUA)
- EuroScience
- FoodDrinkEurope
- Global Young Academy (GYA)
- HYBRIDA
- International Association of Scientific, Technical and Medical Publishers (STM)
- League of European Research Universities (LERU)
- Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)
- Path2Integrity
- PRO-Ethics
- Responsible Open Science in Europe (ROSiE)
- Science Europe
- Standard Operating Procedures for Research Integrity (SOPs4RI)
- TechEthos
- The Guild
- UK Publishers Association
- Young European Research Universities Network (YERUN)

Додаток 4: Постійно діюча робоча група Європейської федерації академій наук (ALLEA) з питань науки та етики

Постійно діюча робоча група Європейської федерації академій наук (ALLEA) з питань науки та етики (далі – Робоча група) займається широким спектром «внутрішніх» (у дослідницькому співтоваристві) та «зовнішніх» (які стосуються взаємодії між наукою та суспільством) питань. Оскільки питання етичності загалом є суттєвим компонентом у консолідації об'єднаної Європи, а також у створенні Європейської федерації академій наук (ALLEA), Робочу групу було сформовано для об'єднання фахівців з академічних установ по всій Європі і надання їм можливості постійно обговорювати питання дослідницької етики та доброчесності.

Протягом останніх років Робоча група розширила власні можливості та напрями діяльності для того, щоб належним чином виконувати покладені на неї завдання щодо колективного обговорення таких тем, як доброчесність досліджень, освіченість щодо етичних норм в науці та при підготовці наукових кадрів, питання етики консультування з питань формування наукової політики, довіри до науки, наукової недоброчесності та боротьби з плагіатом тощо.

Іншими темами, що розглядалися останнім часом, стали етичні питання публікацій у відкритому доступі, реформування системи оцінювання наукової діяльності, а також дослідження в галузі цифрових і (біо)медицини технологій. Крім того, Робоча група надає експертну підтримку проєктам Horizon 2020 Science with and for Society (SwafS) та Horizon Europe WIDERA, спрямованим на підвищення рівня дослідницької етики та доброчесності, а також здійснює супровід участі Європейської федерації академій наук (ALLEA) у проєкті TechEthos, який стосується етики нових та новітніх технологій, що мають значний соціально-економічний вплив.

Робоча група проводить регулярні засідання, а також скликає тематичні зустрічі в більш широкому форматі, як правило, у партнерстві з іншими відповідними транснаціональними організаціями. Задля успішного проведення перегляду змісту Європейського кодексу дослідницької доброчесності члени Робочої групи покладаються на підтримку широкого кола фахівців та інституцій.

Члени Постійно діючої робочої групи Європейської федерації академій наук (ALLEA) з питань науки та етики

Маура Гайні (Maura Híney) – Голова, *рчлен редакційної колегії*

Ласло Фезюс (László Fésüs) – Угорська академія наук

Гьоран Гермерен (Göran Hermerén) – Шведська королівська академія історії літератури і старожитностей, *член редакційної колегії*

Ліза Марія Герцог (Lisa Maria Herzog) – Всесвітня Академія Молоді, *член редакційної колегії*

Анн Рут Макор (Anne Ruth Mackor) – Нідерландська королівська академія наук

Анн Софі Мейнке (Anne Sophie Meincke) – Австрійська академія наук

Бертіль Емре Одер (Bertil Emrah Oder) – Bilim Akademisi (Турецька академія наук)

Дебора Огтон (Deborah Oughton) – Норвезька академія наук, *член редакційної колегії*

Роджер Пфістер (Roger Pfister) – Швейцарська академія наук

Пере Пуїгдоменеч (Pere Puigdomènec) – Королівська академія наук Барселони, Інститут каталонознавства (Іспанія)

Міхаель Куанте (Michael Quante) – Спілка німецьких академій природничих і гуманітарних наук

Нільс-Ерік Салін (Nils-Eric Sahlin) – Шведська королівська академія літератури, історії і старожитностей

Камілла Серк-Ганссен (Camilla Serck-Hanssen) – Норвезька академія наук і літератури

Райво Уйбо (Raivo Uibo) – Естонська академія наук

Елс ван Дамм (Els Van Damme) – Королівська академія наук, письменства та витончених мистецтв Бельгії, *член редакційної колегії*

Кріста Варантола (Krista Varantola) – Рада фінських академій Кріста

Варантола – Совет Финских академий, *член голови редакційної колегії*

Більше інформації про постійно діючу робочу групу Європейської федерації академій наук (ALLEA) з питань науки та етики можна знайти за посиланням <https://allea.org/research-integrity-and-research-ethics/>.

Європейська федерація академій наук (ALLEA)

ALLEA, Європейська федерація академій наук, об'єднує понад 50 академій з майже 40 країн-членів ЄС та країн, що не перебувають у складі Євросоюзу. Від часу свого заснування у 1994 році ALLEA виступає від імені своїх членів на європейському та міжнародному рівнях, сприяє розвитку науки як глобального суспільного блага та підтримує наукове співробітництво незалежно від географічного розташування та напрямів досліджень.

Академії – це самоврядні органи, що об'єднують провідних науковців з усіх галузей наукових досліджень. Вони володіють унікальним людським ресурсом інтелектуальної потужності, досвіду та міждисциплінарних знань, що сприяють розвитку науки та освіти в Європі та світі.

Разом зі своїми членами Європейська федерація академій наук (ALLEA) прагне покращити умови для проведення досліджень, надавати незалежні та міждисциплінарні наукові консультації, а також посилити роль науки в суспільстві. Таким чином, Європейська федерація академій наук (ALLEA) скеровує досвід європейських академій на користь дослідницької спільноти, осіб, відповідальних за ухвалення управлінських рішень, та громадськості. Результатами діяльності є науково обґрунтовані поради щодо критично важливих для суспільства тем, а також проведення заходів, спрямованих на заохочення наукової співпраці, розвитку дискусій та формування цінностей через залучення громадськості.

Європейська федерація академій наук (ALLEA) є неприбутковою організацією і повністю незалежна від політичних, релігійних, комерційних чи ідеологічних переконань.

psychology the...
tor impulses /...
psychoanalysis the process by wh...
the id, and the state that resul...
effect of defense mechanisms

integrity | in'te

1 the quality of being hon...
integrity.

- 2 the state of being who...
• the condition of bein...
• internal consistency

ORIGIN late Middle E...
integer } Compar...

allea | All European
Academies

integum